

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
Președinte - Ghenadie Nicolaev
Judecătorii – Petru Moraru și Nadejda Toma

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, declarate de condamnatul

Boldișor Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.12.2014 – 07.10.2015;

Instanța de apel: 26.10.2015 – 13.11.2015;

Instanța de recurs: 02.02.2016 – 16.03.2016;

Instanța de apel: 25.10.2016 – 01.12.2016;

Instanța de recurs: 27.01.2017 – 21.03.2017;

Instanța de apel: 05.05.2017 – 17.05.2017;

Instanța de recurs: 19.07.2017 – 25.10.2017.

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Ștefan Vodă din 07 octombrie 2015, Boldișor Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 6 (șase) ani 6 (șase) luni închisoare.

Conform art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Slobozia din 05 iulie 2013, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa 7 (șapte) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că la 29 septembrie 2014, aproximativ la ora 03:00, Boldișor Ion, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se la domiciliul lui XXXXX, amplasat pe adresa XXXXX, cu scopul întreținerii unui raport sexual cu ultima, despre care știa cu certitudine că este minoră, aplicând constrângerea psihică exprimată prin amenințare cu maltratare și omor, profitând de imposibilitatea victimei de a se apăra și de a-și exprima voința, a întreținut cu aceasta un raport sexual contrar voinței ei.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea aplicării pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Boldișor Ion să fie condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar conform art. 85 Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat că:

- prima instanță la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de faptul, că inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Slobozia din 05 iulie 2013, în baza art. art. 320 alin. (1), 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani. Astfel, inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, aflându-se în perioada de probațiune.;

- prima instanță greșit a stabilit categoria penitenciarului în care urmează să-și execute pedeapsa inculpatul, deoarece conform prevederilor art. art. 34 alin. (5) lit. e), 72 alin. (3) Cod penal, pedeapsa închisorii stabilită lui Boldișor Ion urmează să fie executată în penitenciar de tip semiînchis.

3.1. Avocatul Cotovici Eugeniu în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei sentințe de achitare.

În motivarea apelului a invocat că:

- la materialele cauzei lipsesc probele caracteristice infracțiunii imputate inculpatului, deoarece conform raportului de expertiză medico-legală nr. 222/s din 30 septembrie 2014, la partea vătămată nu au fost constatate leziuni ori vătămări caracteristice violului;

- prima instanță nu a luat în considerație cererea părții vătămate din 20 martie 2015 și declarațiile acesteia depuse la faza urmăririi penale și examinării cauzei în fond, potrivit cărora raportul sexual întreținut cu inculpatul la 29 septembrie 2014, a fost benevol, iar plângerea a depus-o din motivul că îi era frică de concubin;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2015, apelurile au fost respinse ca nefondate și menținută sentința.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat, că prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care în ansamblu dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a considerat argumentele apărării, precum că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de viol, ca fiind combătute prin declarațiile părții vătămate XXXXX, relatate în cadrul urmăririi penale și în prima instanță, potrivit cărora inculpatul a amenințat-o și i-a aplicat câteva lovituri cu pumnul în regiunea membrelor inferioare, după care a întreținut cu ea un raport sexual contrar voinței ei.

Cu referire la cererea din 20 martie 2015, înaintată de către XXXXX și declarațiile contradictorii ale acesteia depuse în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a menționat că acestea nu pot fi reținute ca veridice și ca motiv de achitare a inculpatului, deoarece în prima instanță partea vătămată a declarat că a depus declarații mincinoase, fiind influențată de o persoană pe nume „Marin”.

La capitolul individualizării pedepsei inculpatului, instanța de apel a menționat, că prima instanță a ținut cont de prevederile art. art. 7, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei ce atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate vinovatului.

Cu referire la argumentele acuzatorului de stat prin care s-a menționat despre faptul că prima instanță eronat a ajuns la concluzia privind antecedentele penale ale inculpatului, care nu erau stinse la momentul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b)

Cod penal, incorect stabilind categoria penitenciarului de tip „închis”, întrucât conform prevederilor art. art. 34 alin. (5) lit. e), 72 alin. (3) Cod penal, pedeapsa cu închisoarea stabilită inculpatului urmează să fie executată în penitenciar de tip „semiînchis”, instanța de apel a notat că eroarea admisă de către prima instanță nu prezintă un temei de admitere a apelului și casare a sentinței atacate, deoarece aceasta poate fi înlăturată la etapa punerii în executare a sentinței de condamnare.

5. Avocatul Bordei Mihai în numele inculpatului a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor judecătorești adoptate și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea recursului a invocat argumente similare cu cele indicate anterior de apărare în apelul declarat, suplimentar menționând următoarele:

- potrivit cererii părții vătămate din 20 martie 2015, adresată Judecătoriei Ștefan Vodă, aceasta a susținut că raportul sexual întreținut cu inculpatul a fost benevol;

- în prima instanță partea vătămată a declarat că nu are careva pretenții față de inculpat;

- instanțele de fond au încadrat greșit fapta săvârșită de inculpat.

5.1. Inculpatul, la fel a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor instanțelor de fond cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând că declarațiile părții vătămate sunt false, iar raportul sexual întreținut cu ultima la 29 septembrie 2014, a fost benevol.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2016, s-a decis inadmisibilitatea recursurilor ordinare, ca fiind vădit neîntemeiate.

În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a menționat, că criticile formulate de recurenți, au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, căroră instanța le-a dat o motivare clară și argumentată.

Totodată, instanța de recurs a considerat, că instanța de apel la judecarea cauzei nu a comis erori de drept, ce ar impune casarea deciziei adoptate.

Argumentele recurenților referitor la nevinovăția inculpatului, au fost apreciate ca neîntemeiate și respinse, din motiv că instanțele de fond corect au reținut, că învinuirea a prezentat suficiente probe care cu certitudine dovedesc vinovăția acestuia la săvârșirea infracțiunii imputate.

În opinia instanței de recurs, inculpatul Boldișor Ion prin acțiunile sale a realizat atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă a infracțiunii de viol, deoarece dânsul știa cu certitudine faptul că partea vătămată este minoră, profitând de vârsta ultimei, de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința și prin constrângere fizică și psihică a întreținut cu ultima un raport sexual.

Prezența la materialele cauzei a cererii înaintate de partea vătămată Judecătoriei Ștefan Vodă la 20 martie 2015 și declarațiile contradictorii ale acesteia depuse în cadrul cercetării judecătorești, nu au fost reținute de către instanța de recurs ca fiind veridice și ca motiv de achitare a inculpatului, deoarece acestea contravin materialelor cauzei și explicațiilor suplimentare date de către partea vătămată în prima instanță la 08 septembrie 2015, care a menționat că a fost influențată să depună declarații mincinoase, de către o persoană pe nume „Marin”.

7. La 10 octombrie 2016, condamnatul Boldișor Ion, repetat a atacat sentința cu apel, susținându-și nevinovăția.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2016, a fost respins apelul declarat, ca fiind depus peste termen.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat, că Boldișor Ion, a participat la judecarea cauzei, fiind prezent și la pronunțarea integrală a sentinței, care i-a fost înmănată la 07 octombrie 2015, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei, însă inculpatul a declarat apel la 10 octombrie 2016, după expirarea termenului legal de 15 zile.

Instanța de apel a reținut, că condamnatul nici în apelul formulat, nici în cadrul ședinței instanței de apel nu a motivat depășirea termenului legal de declarare a apelului și nu a solicitat repunerea în termen a acestuia.

Mai mult, instanța de apel a notat, că condamnatul a cunoscut despre data adoptării sentinței în privința sa, participând la 13 noiembrie 2015 în instanța apel la judecarea apelului declarat de către apărătorul său, Cotovici Eugeniu.

9. Procurorul a contestat decizia nominalizată cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului a invocat, că instanța de apel greșit a adoptat soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen, deoarece apelul urma a fi respins ca inadmisibil, întrucât căile ordinare de atac au fost epuizate.

A menționat procurorul, că anterior instanța de apel s-a pronunțat asupra apelului declarat în numele inculpatului de către apărătorul acestuia, Cotovici Eugeniu, iar cauza penală a fost examinată și de către instanța de recurs, respectiv instanța de apel a depășit limitele legale în care se poate declara apel, fiind astfel admisă o eroare de drept, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

10. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2017, a fost admis recursul, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției pronunțate, instanța de recurs a menționat că criticele expuse în recursul declarat sunt întemeiate, deoarece instanța de apel la judecarea cauzei nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile procesual penale ce stipulează procedura de judecare a apelului.

Astfel, instanța de recurs a menționat, că după pronunțarea sentinței, în numele inculpatului această hotărâre judecătorească a fost atacată cu apel la 22 octombrie 2015 (f.d. 85-86, vol.II), iar prin decizia instanței de apel din 13 noiembrie 2015 (f.d. 107-116, vol.II) apelul a fost respins ca nefondat.

Ulterior, inculpatul și apărătorul său, avocatul Bordei Mihai, au contestat cu recursuri ordinare hotărârile judecătorești, asupra cărora instanța de recurs s-a pronunțat prin decizia din 16 martie 2016, dispunând inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate. Respectiv, inculpatul în prezenta speță a utilizat calea de atac apelul, iar hotărârea instanței de apel a devenit definitivă.

Prin urmare, la judecarea celui de-al doilea apel declarat de către inculpat la 10 octombrie 2016, instanța de apel urma să efectueze verificarea corectitudinii sesizării acestei instanțe, în contextul în care inculpatul a utilizat anterior calea ordinară de atac – apelul și în privința căruia există o hotărâre judecătorească definitivă, însă instanța de apel a omis aceste cerințe prescrise de legislator și a judecat repetat cauza în ordine de apel, la sesizarea aceleiași părți a procesului penal – inculpatul, unde a fost pronunțată o altă soluție de respingere a apelului declarat, ca fiind declarat peste termen.

11. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, apelul declarat de condamnat a fost respins ca inadmisibil.

Pentru motivarea soluției enunțate, instanța de apel a menționat că, anterior condamnatul, prin intermediul apărătorului său, Cotovici Eugeniu, a contestat sentința primei instanțe în ordine de apel, astfel, prin decizia din 13 noiembrie 2015, Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat asupra motivelor invocate în dezacord cu sentința de condamnare.

Totodată, instanța de apel a invocat că în cazul în care aceasta s-a pronunțat prin decizie definitivă asupra apelului declarat împotriva sentinței primei instanțe, reexaminarea apelului aceleiași părți, va constitui o redeschidere a procesului prin intermediul unei proceduri neprevăzute de Lege și, în consecință, va constitui o încălcare a principiului securității raporturilor juridice.

Având în susținere jurisprudența CtEDO, hotărârea în cauza Belasin vs România, instanța de apel a punctat, că Curtea Europeană a reamintit că dreptul la un proces echitabil trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției ce enunță supremația dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante.

Astfel, trebuie avut în vedere principiul securității raporturilor juridice conform căruia soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu nu mai poate fi pusă în discuție.

Pentru respectarea acestui principiu, statele trebuie să depună diligență pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă.

În concluzie, instanța de apel a enunțat, că redeschiderea procedurii de apel în baza aceluiași apel declarat după devenirea definitivă a deciziei instanței de apel, va constitui cert o încălcare a principiului enunțat în condițiile în care această procedură contravine normei procedurale instituite de Codul de procedură penală, respectiv, odată ce instanța de apel s-a pronunțat pe marginea apelului declarat de aceeași parte, se impune respingerea ca inadmisibilă a apelului declarat repetat de condamnat.

12. Condamnatul, a contestat decizia nominalizată cu recurs ordinar (4 recursuri), solicitând casarea acestora și pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că în cadrul urmăririi penale au fost admise încălcări ale legislației și instanțele de fond neîntemeiat au pus la baza condamnării acestuia declarațiile părții vătămate XXXXX.

13. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursurilor declarate de condamnat, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, din motiv că nu îndeplinesc cerințele de formă și de conținut prevăzute la art. 430 Cod de procedură penală.

14. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursurilor ordinare deferite judecății se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Verificând materialele dosarului, în raport cu criticele enunțate de recurent, Colegiul penal stabilește, că condamnatul Boldișor Ion, prin intermediul avocatului Cotovici Eugeniu, a contestat sentința primei instanțe cu apel, care prin decizia din 13 noiembrie 2015, s-a pronunțat asupra motivelor invocate de apărare în dezacord cu soluția de condamnare a acestuia, iar ulterior condamnatul de sine stătător cât și prin intermediul avocatului Bordei Mihai a utilizat și calea de atac - recursul ordinar.

Așadar, prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2016, instanța de recurs a dispus inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate.

Drept urmare, utilizarea repetată de către condamnat a căilor ordinare de atac - apelul și recursul ordinar, contravine principiului securității raporturilor juridice, care în esență constă în faptul că, odată ce soluția unui litigiu a devenit definitivă aceasta nu mai poate fi pusă în discuție și se interzice redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă.

Având în vedere cele menționate, Colegiul penal punctează că Boldișor Ion a folosit calea de atac recursul ordinar și în privința acestuia există deja o decizie a instanței de recurs ordinar irevocabilă, iar ca urmare recursurile ordinare declarate de condamnat se consideră inadmisibile, deoarece nu întrunesc condițiile de formă și de conținut.

15. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare, declarate de condamnatul Boldișor Ion XXXXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, în propria cauză penală, din motiv că nu îndeplinesc cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 22 noiembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Petru Moraru

Nadejda Toma